

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Dnr U 2014/280

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i Estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap vid Göteborgs universitet

1. Beslut Föreskrifter rörande utbildning på forskarnivå respektive tillträde till utbildning på forskarnivå finns i högskoleförordningen, kap 6 och 7 (SFS 1993:100).

Lokala föreskrifter om utbildning på forskarnivå finns i gemensamma styrdokument för Göteborgs universitet samt i styrdokument för Konstnärliga fakulteten.

Denna allmänna studieplan fastställdes av Konstnärliga fakultetsstyrelsen vid Göteborgs universitet 2014-04-30.

Studieplanen gäller fr. o. m. 2014-04-30.

2. Utbildningens innehåll och uppläggning

2.1 Allmänt om utbildningens innehåll

Utbildningen på forskarnivå syftar till att ge en allsidig vetenskaplig skolning som också ger en god förberedelse för sådana uppgifter i samhället där kunskaper i estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap som vetenskap är av värde.

Genom utbildningen ska de forskarstuderande skaffa sig en kvalificerad kunskap om estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap som vetenskap, en bred teoretisk och forskningsmetodisk skolning och förmåga till självständigt forskningsarbete. Avhandlingsarbetet, som är det mest omfattande och viktigaste momentet i den forskarstuderandes utbildning, avser att bibringa den studerande förmågan att kritiskt analysera ett för den estetiskt inriktade utbildningsvetenskapliga forskningen relevant problem samt att självständigt planera, genomföra och i skrift dokumentera detta vetenskapliga arbete.

Utbildningen på forskarnivå i Estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap leder till filosofie doktorexamen.

2.2 Utbildningens uppläggning

Utbildningen på forskarnivå i estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap består av:

- för *licentiatexamen* en kursdel om 45 högskolepoäng varav 15 högskolepoäng utgörs av kurser inom ramen för CUL:s forskarskola och en uppsatsdel om 75 högskolepoäng, totalt 120 högskolepoäng
- för *doktorsexamen* en kursdel om 90 högskolepoäng varav 30 högskolepoäng utgörs av kurser inom ramen för CUL:s forskarskola och en avhandlingsdel om 150 högskolepoäng, totalt 240 högskolepoäng.

Utbildningen planeras så, att studierna för heltidsstuderande till doktorsexamen normalt kräver fyra år och till licentiatexamen två år. I enlighet med berörd institutions strävan kan doktoranden komma att erbjudas institutionstjänstgöring upp till 20 %. För deltidstuderande förlängs studietiden i proportion till den minskade studieintensiteten.

2.3 Kursdel

Det huvudsakliga syftet med kursdelen är att introducera och utveckla det utbildningsvetenskapliga områdets forskningspraxis. Kurser finns som CUL-kurser, ämnesspecifika kurser, fakultetsgemensamma kurser, externa kurser inom den konstnärliga fakulteten och andra fakulteter samt som kurser vid andra lärosäten.

Den forskarstuderande ska följa ett kursprogram av följande omfattning och karaktär:

- a) En ämnesinriktad obligatorisk kurs, vars syfte är att ge den studerande en introduktion till forskarutbildningsämnet Estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap:
 - estetiskt lärande 7,5 hp.
- b) Kurser i lärarforskning som ingår i CUL:s forskarskola (30 högskolepoäng för doktorsexamen och 15 högskolepoäng för licentiatexamen). I forskarskolans kurser studeras skilda teorier och metoder med relevans för forskning inom det utbildningsvetenskapliga området. I kursprogrammet kan följande kurser ingå:
 - kunskapsbildning och lärande, 7,5 hp,
 - perspektiv på utbildning och lärande, 7,5 hp,
 - forskningstraditioner, forskningsetik och vetenskapsteori, 7,5 hp,
 - perspektiv på olika vetenskapliga metoder, 7,5 hp.

De fyra kurserna ska exempelvis ge doktoranderna en fördjupad förståelse av några centrala idéhistoriska och vetenskapsteoretiska traditioner inom kultur-, natur- och samhällsvetenskaperna samt kunna relatera dessa till forskning inom utbildningsvetenskap, insikt i olika kunskapsformer och deras betydelse för studier av kunskapsprocesser, översikt över det utbildningsvetenskapliga fältets historia och aktuella forskningsfrågor avseende kunskapsbildning och lärande samt bildning och utbildning, kunskaper om sådana metoder som kan användas för att beskriva och analysera pedagogisk yrkesverksamhet.

Kurserna ska göra doktoranden förtrogen med fallstudier och observation, aktionsforskning, kulturanalys och textanalys samt metoder för analys av omfattande datamaterial såsom statistiska metoder.

Vidare följer doktoranden en mer individuellt inriktad studiegång:

- teori- och metodkurser i anslutning till ämnet (30 högskolepoäng för doktorsexamen och 15 högskolepoäng för licentiatexamen),
- fördjupning i anslutning till ämnet (22,5 högskolepoäng för doktorsexamen och 7,5 högskolepoäng för licentiatexamen)

2.4 Licentiatuppsats

Licentiatuppsatsen ska visa licentiandens förmåga att identifiera, avgränsa och med relevanta metoder behandla en forskningsuppgift. Uppsatsen kan utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande verk (monografiuppsats) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser med en kort sammanfattning av dessa (sammanläggningsuppsats).

Uppsatsen ska inom ett begränsat område utgöra ett självständigt bidrag till forskningen och dokumentera tillfredsställande insikter i relevanta krav och kriterier på god forskning. Uppsatsen ska hålla en sådan kvalitet att den kan antas till publicering i en vetenskaplig serie eller forskningstidskrift eller motsvarande inom det utbildningsvetenskapliga området.

I vissa fall kan uppsatsarbetet bedrivas som lagarbete. Detta ska då organiseras så att de enskilda insatserna kan särskiljas och bedömas enligt samma grunder som individuella arbeten.

2.5 Doktorsavhandling

Doktorsavhandlingen ska visa doktorandens förmåga att identifiera, avgränsa och med relevanta metoder behandla en forskningsuppgift. Avhandlingen kan utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser med en kort sammanfattning av dessa (sammanläggningsavhandling). Licentiatarbete kan ingå som en del i doktorsavhandlingen, antingen i omarbetad eller i oförändrad form.

Doktorsavhandlingen ska utgöra ett självständigt bidrag till forskningen och dokumentera goda insikter i relevanta krav och kriterier för god forskning. Avhandlingen ska hålla en sådan kvalitet att den kan antas till publicering i en vetenskaplig serie eller forskningstidskrift eller motsvarande.

I vissa fall kan avhandlingsarbetet bedrivas som lagarbete. Detta ska då organiseras så att de enskilda insatserna kan särskiljas och bedömas enligt samma grunder som individuella arbeten.

2.6 Seminarier Varje doktorand som antagits till licentiatexamen ska vid särskilt anordnade fakultetsgemensamma seminarier redovisa sitt pågående uppsatsarbete då ca 50% av arbetet fullgjorts. Då uppsatsen föreligger i sin helhet i en preliminär version ska ett slutseminarium anordnas.

Varje doktorand som antagits till doktorsexamen ska vid särskilt anordnade fakultetsgemensamma seminarier redovisa sitt pågående avhandlingsarbete, dels då ca 25% av arbetet fullgjorts, dels, i de fall då licentiatexamen inte avläggs, då ca 50% av arbetet fullgjorts, dels då ca 75% av avhandlingsarbetet fullgjorts. Då avhandlingen föreligger i sin helhet i en preliminär version ska ett slutseminarium anordnas.

Inom ramen för forskarutbildningen förväntas doktoranden dessutom att under hela sin studietid delta i det ämnesdidaktiska forskningsseminariet. Doktoranden får även tillfälle att framlägga sitt forskningsarbete till diskussion och ta del av övriga seminariedeltagares forskning i dess olika stadier.

3. Utbildningens mål

3.1 Allmänna nationella mål för licentiatexamen

De allmänna nationella målen för utbildning på forskarnivå anges i Högskoleförordningen, Bilaga 2, Examensordning:

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden:

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska doktoranden:

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen ska doktoranden:

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 75 högskolepoäng godkänd.

3.2 Allmänna nationella mål för doktorsexamen

De allmänna nationella målen för utbildning på forskarnivå anges i Högskoleförordningen, Bilaga 2, Examensordning:

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 150 högskolepoäng godkänd.

4 Behörighetsvillkor och förkunskapskrav

För att antas till utbildningen krävs att den sökande uppfyller kriterier för grundläggande och särskild behörighet i enlighet med vad som anges i Högskoleförordningens 7 kapitel.

4.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har, enligt Högskoleförordningens 7 kapitel § 39, den som har:

1. avlagt en examen på avancerad nivå, eller
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Sökande som före 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till utbildningen på forskarnivå har enligt övergångsbestämmelse i Högskoleförordningen denna grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock som längst till utgången av 2015.

Dekanen vid Konstnärliga fakulteten får medge undantag från kravet på grundläggande behörighet. För behörighet krävs dock alltid att sökanden bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att genomgå utbildningen.

4.2 Särskild behörighet

För särskild behörighet krävs:

- a) lärarexamen, varav kurser motsvarande 30 högskolepoäng på avancerad nivå inom relevant ämnesområde. Behörighetsgivande utbildning ska innehålla ett examensarbete på 15 högskolepoäng eller motsvarande självständigt arbete på avancerad nivå.
- b) minst 90 högskolepoäng inom det estetiska kunskapsområdet.

Kraven på särskild behörighet skall anses vara uppfyllda även av den som inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Hänsyn kan också tas till adekvata yrkeserfarenheter.

Estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap är ett internationellt präglad område. För att kunna genomföra utbildningen är därför – utöver goda resultat i svenska språket – god förmåga att både förstå och skriva texter på engelska nödvändig.

Dekanen vid Konstnärliga fakulteten kan medge undantag från kravet på särskild behörighet för studier på forskarnivå.

4.3 Antagning, urval

Beslut om antagning av studerande till utbildningen på forskarnivå fattas av prefekt vid berörd institution efter beredning av ämnesrådet för estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap och i förekommande fall CUL:s ledningsråd. Till utbildningen på forskarnivå får endast antas det antal doktorander som kan erbjudas godtagbara villkor ifråga om handledning och studievillkor i övrigt.

Till utbildningen på forskarnivå får vidare endast antas studerande som i enlighet med Högskoleförordningen 7 kap. 36§ bedöms ha studiefinansieringen säkrad under hela utbildningstiden.

Urval bland sökande som uppfyller kraven enligt punkt 4.1 och 4.2 sker på grundval av inkomna ansökningshandlingar och intervjuer med de sökande, som bedöms i första hand kunna komma i fråga för antagning. Kompletterande arbetsprover kan komma att införas. Urvalet bland de behöriga sökande görs med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Vid prövning av denna förmåga tillämpas följande bedömningsgrunder:

- förmåga till självständighet och kritiskt tänkande inom ämnesområdet,
- förtrogenhet med forskningsrelaterade frågeställningar och processer, samt
- förmåga att ingå i kollegiet vid institutionen och positivt bidra till utbildningen och institutionsmiljön.

5. Examination

Utbildningen på forskarnivå leder fram till doktorsexamen genom framläggande av en doktorsavhandling, alternativt licentiatexamen genom framläggande av en licentiatuppsats.

Varje kurs som ingår i utbildningen på forskarnivå ska ha en examinator vid den institution som ger kursen. När prov bedöms ska hänsyn tas till såväl hur djupa doktorandens kunskaper är som till vilken förmåga till självständigt omdöme och kritisk analys som doktoranden visat.

5.1 Licentiatexamen

För licentiatexamen i ämnet estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap krävs att doktoranden fullgjort 120 högskolepoäng inom utbildningen på forskarnivå, därav 45 högskolepoäng i form av godkända kurser samt 75 högskolepoäng i form av en licentiatuppsats. Licentiatuppsatsen framläggs och diskuteras vid offentligt seminarium varvid den granskas av en opponent utsedd av ämnesföreträdande institution. Vid bedömning av uppsatsen tas hänsyn till såväl dess innehåll som seminariediskussionen.

5.2 Doktorsexamen För doktorsexamen krävs att doktoranden fullgjort 240 högskolepoäng inom utbildningen på forskarnivå, därav 90 högskolepoäng i form av godkända kurser samt 150 högskolepoäng i form av en godkänd doktorsavhandling. Doktorsavhandlingen ska ha framlagts och försvarats muntligen vid en offentlig disputation. Vid bedömning av avhandlingen tas hänsyn till såväl dess innehåll som försvaret.

5.3 Betyg Doktorsavhandling, licentiatuppsats och kurser bedöms med något av betygen Godkänd eller Underkänd.

5.4 Beteckning Examen inom utbildningen på forskarnivå ska ges beteckningen filosofie licentiatexamen respektive filosofie doktorsexamen i estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap. Om särskilda skäl föreligger får examen ges annan beteckning.

6. Övergångsbestämmelser

Doktorander som antagits före 30 april 2014 kan, efter samråd med huvudhandledare, hos prefekt för berörd institution begära att få gå över till denna studieplan. Den individuella studieplanen ska då uppdateras.